

JACQUES GAULTIER [LONDEN]
AAN CONSTANTIJN HUYGENS [DEN HAAG]
[BEGIN APRIL 1645]
3928

Vermoedelijk het antwoord op een brief van Huygens van 20 maart 1645 (verloren).

Samenvatting: Gaultier dankt Huygens voor diens opdracht voor hem een luit uit Bologna met negen spanen te vinden. Hij noemt in dat verband de gebroeders Luca en Sigismondo Maler, Hans Frei en Nicolà Sconvelt.

Gaultier schreef opnieuw ca. 30 april 1645 (3940A). Beide brieven werden meegestuurd met Rivets brief aan Huygens van 1 mei 1645 (3942).

Datering: De brief mist plaats, datum en jaar. Het is kennelijk de ‘eerste brief van Gaultier’ die Frédéric Rivet met zijn brief van 1 mei 1645 (3942) meestuurde, welke een antwoord is op de brieven van Huygens van 20 maart, 3 en 16 april 1645 (alle drie verloren gegaan). Ik neem daarom aan dat de onderhavige brief van Gaultier een reactie is op de eerste van de drie brieven van Huygens, die van 20 maart en derhalve in begin april kan worden geplaatst.

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug 37: brief (dubbelvel, 19x30cm, ab | d; autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, [Gaultier] nr. 2, pp. CCVII-CCVIII: volledig.

— Worp 4, nr. 3928, p. 140: onvolledig (<Vous m’avez fait l’honneur ... feray accomoder.>). De brief is door Worp geplaatst tussen brieven van 10 en 14 april 1645.

Namen: Hans Frei; Luca Maler; Sigismondo Maler; Nicola Sconvelt.

Plaats: Bologna.

Glossarium: chanter (zingen); cotte (spaan [van luit]); jouer (spelen); luth (luit); manche (hals [van luit]); piesce (muziekstuk).

Transcriptie

À Monsieur

Monsieur Huggens.

Monsieur,

J’ay receu tant d’honneur par la vostre que je suis tout confus, me voyant cy peu capable de vous rendre mes devoirs et m’aquitter du service que je vous ay dès longttemps voué. Vous m’avez fait l’honneur de me commander de vous trouver un luth de Boulogne à neuf côttes. Je vous diray, Monsieur, que tous les luths de Bologne à 9 côttes sont de Laux Maller, qui est mort il y a six-vingt ans, et sont tous la pluspart de moyenne taille et non propre pour chanter. Et croy qu’il n’y en a en tout le monde cinquante. Pour icy je suis certain qu’il n’y en a pas six.

Il y a eu deux autre maistres, l’un se nomme Ans Frin et l’autre Sigismon Maller, qui on fait un peu après plus grande cantité de luths, et de grande taille, mais ilz ont honze cottes. | b | Je me suis mis desjà en devoir, et fais recherche tant qu’il m’est possible. Il y a bien icy d’autre sorte de luths qui pourront servir, et peut-estre ausy bien rayusir pour le chanter ausy bien qu’n luth de Bologne. Il en [est] de Sconvel qui sont grands. S’il vous plaist me mander de quelle façon le manche soit, et sy vous voulez qu’il soit pour jouer des piesces et ausy pour chanter, je le feray acomoder. Je vous prie, Monsieur, de croire qu’il ne manquera rien en moy de vous servir en cette affaire et vous tesmoigner que je suis,

Monsieur,

vostre très-humble et très-obéissant serviteur
J. Gaultier.

Vertaling

Aan de heer Huygens.

Mijnheer,

U hebt mij zo'n grote eer bewezen door uw brief dat ik helemaal in verwarring ben geraakt, omdat ik zo weinig in staat ben u wederdiensten te bewijzen en mij te kwijten van de dienst die ik u al zo lang geleden heb toegezegd. U heeft mij gevraagd voor u een luit uit Bologna te vinden met negen ¹spanen. Ik moet u zeggen, mijnheer, dat alle luiten uit Bologna met negen spanen zijn gemaakt door Luca Maler, die 120 jaar geleden stierf, en doorgaans een gemiddelde grootte hebben, niet geschikt om [bij] te zingen. Ik geloof dat er op de hele aarde maar een vijftigtal van is. En ik weet zeker dat er hier [in Engeland] nog geen zes zijn.

Er zijn twee andere meesters geweest, van wie de ene Hans Frei heet en de andere Sigismondo Maler, die kort daarna een grotere hoeveelheid luiten hebben gemaakt, van een grotere maat, maar die hebben elf spanen. Ik ben aan het werk gegaan en zoek zoveel mogelijk. Er zijn hier genoeg andere luiten die dienst zouden kunnen doen, en misschien even geschikt om [bij] te zingen als een luit uit Bologna. Bijvoorbeeld die van [Nicola] Sconvelt, wiens luiten groot zijn. Als u mij opgeeft hoe de hals moet zijn en of u hem zowel voor het spelen van stukken als bij het zingen wilt gebruiken, zal ik hem laten aanpassen. Ik verzoek u, mijnheer, te geloven dat er aan mijn dienstbaarheid jegens u in deze zaak niets zal ontbreken, evenmin als aan mijn wil te tonen, dat ik ben,

mijnheer,

uw nederige en gehoorzame dienaar
Jacques Gaultier.

---

1. De spanen (of ribben) van een luit zijn de smalle stukjes hout die tezamen het achterblad vormen.
